

Mladinska matica

—mm Četrta številka »Našega roda« izide te dni in prinese med drugim pestrim gradivom nadaljevanje Hudalesovega »Zla«, Čehove »Kaštanke« in Kocjančičevega potopisa »Dva potepuha na Jadranskem morju«. Iz Povesti potnikov je objavljeno poglavje »Orellama se pelje po Amazonskem veletoču«. Fr. Bevk priobčuje zabavno zgodbo »Boječnik in Psoglavci«. Pirnat: Prvo srečanje s kraljem Aleksandrom v Splitu. J. Herfort pa Črno vojsko. S pesmimi sta zastopana Vl. Klemenčič in Stana Vinšek. Zelo bogata je rubrika Doma in po svetu. Tej sledi Mladina piše in na platnicah uganke. Nekaj posebnega bo pravljica v 20. slikah, ki jo je sestavil Lj. Ravnikar. Prav posrečena je tudi naslovna stran, ki jo je izdelal Janez Trpin.

—mm Četrta številka Našega roda izide z malo zamudo. Zaradi praznikov uprava še ni dobila potrebnih naročil. Prosimo cenjene poverjenike, da se podvzajo in pošljejo čim prej naročnino za svoje šole. Opozorjamo ponovno, da naročniki, ki ne naročijo vseh števil »Našega roda« izgubijo pravico do knjig na koncu šol. leta.

—mm— Zabljoda kritikov, založb in javnosti. Pod tem naslovom je prispeval Radi-voj Rehar v »Mariborskem večerniku« od 3. t. m. s svojo ostro besedo k polemiki, ki sta jo sprožila Borko in Lajovic v »Jutru« v zadevi naše originalne in prevodne literature. Naši ocenjevalci bi hoteli, da bi bili vsi slovenski dramatik Shakespearei, vsi romanopisci Dostojevskiji, vsi pesniki Goetheji, vsi slikarji Rafaeli itd. Iz te napačne miselnosti se je rodilo pri nas že vse duševne prevajalstvo. Skoraj vse slovenske založbe izdajajo zadnja leta izključno prevode tujih romanov in drugih leposlovnih branž in prišli smo tako daleč, da misli masikdo, da je tudi najslabše tuje boljše, kakor je najbolje naše domače. V slovenskih leposlovnih časopisih — pravi dalje Rehar — zadnji dve leti sploh ni več ocen slovenskih izvirnih leposlovnih del, pač pa beležijo kritiki skoraj točno vse prevode iz tujih slovstev. V nadaljnjem govoru člankar o posledicah te zabljode in zaključuje z željo, da se iztreznimo, kajti sicer izgubi naša kulturna samobitnost vsako pravico obstoja in postanemo le prežvekovalci tistega, kar ustvarja evropski zapad. — Mi se pridružujemo mnenju člankarja. Njegove obtožbe Mladinske maticе ne zadenejo, saj izdaja ta naša mladinska ustanova skoro izključno izvirna slovenska dela, čeprav jo naše vodilne literarne revije, ki imajo vse preveč opravka z ocenjevanjem prevodov, menda prav zato prav rade prezrejo. Zanimivo je to, da so o naših zadnjih rednih publikacijah pisali celo češki listi in prav obširno hrvaški in srbski listi in revije — le naše vodilne revije jih niso niti omenile.

Šolski radio

—r XV. teden. V torek 22. januarja bo oddajal Sokol na Taboru lutkovno igr »Jurček gre na Triglav«, spisal Daro Svetlič. Vsebine igre: Milan, Boris in Tonček, trije mladi študentje so zahrepeneli po naravi, soncu... Zato se dogovorijo, da gredo na planino, na Triglav. Pa je prisluškoval njihovu dogovarjanju navihani Jurček in slišal tudi o Triglavu. Tudi on je zahrepenel po planinah. Prosil je Milana, Borisa in Tončka, naj ga vzamejo s seboj. A vse zaman. Toda Jurček ne bo doma! Sam pojde na Triglav. Pot pa je bila dolga in njemu neznana, pa tudi strmih sten in grebenov ni bil vajen. Lahkomiselno je kolovratil po skalah, dokler ni strmoglavil v prepad.

Triglavske planine bi bile njegov grob, da ga ni rešil njihov gospodar — duh Triglav. Njegovo kraljestvo je visoko in daleč, daleč sega razgled z vrha njegovega domovanja. Videl je nesrečo ubožega Jurčka in je ukazal triglavskim vilam, da mu rešijo mlado življenje. — O, kako čudno je pogledal Jurček, ko se je prebudil v kraljestvu duha Triglava, ko je zagledal mogočnega triglavskega gospodarja in lepe triglavske vile!

Planinci so se vrnili v dolino z novico, da se je Jurček ubil. A vrnil se je živ in zdrav, kor Jurček ne umrje nikdar.

V petek 25. januarja bo predaval v šolskem radiu g. dr. Valter Bohinec o zanimivi snovi: O naši sosedbi Bolgariji. Podal bo geografski pregled bratske bolgarske zemlje in nam na kratko orisal tudi njeno zgodovino, ki je po svoji veličini pred turško dobo in po poznejši enako veliki tragiki v marsičem podobna naši zgodovini. Popeljal nas bo tudi v bolgarske kraje in mesta, zlasti v prestolnico Sofijo in nas opozoril na prirodne in zgodovinske znamenitosti bolgarske pokrajine. Ob zblizanju nad sosednima jugoslovanskima državama in narodoma nam mora biti sveta dolžnost, da se čim boljše spoznamo med seboj, zlasti pa naj bi se seznanila z bolgarsko zgodovino in zemljepisnimi razmerami naša mladina!

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo 20. januarja ob 7.30 predaval g. inž. Sadar Vinko: O lanu.

—r V nacionalnih urah bodo zvečer ob 19.30 naslednja predavanja:

Nedelja 20. januarja: Sporerov poizkus za izdajo prvega hrv. časopisa; dr. Ferdo Šišić. (Prenos iz Zagreba.)

Ponedeljek 21. januarja: Slovenija in njena narodna pesem; Slavko Osterc. (Prenos v Zagreb in Beograd.)

Torek 22. januarja: Zadnji srbski despot; Bakić Pavle. (Prenos iz Beograda.)

Sreda 23. januarja: Oton Zupančič; Božidar Borko. (Prenos v Zagreb in Beograd.)

Četrtek 24. januarja: Ustanovitve vojnega ministertva v Srbiji l. 1811. (Prenos iz Beograda.)

Sobota 26. januarja: Sveti Sava, otvoritveni govor imena patriarha Varnava; prof. St. Stanovjević. (Prenos iz Beograda.)

Stanovska organizacija JUU

Vabila

= JUU SRESKO DRUŠTVO ČRNO-MELJ-METLIKA. Na zborovanju, ki bo 19. t. m. ob 12.30 v Črnomlju bo predaval dr. Henrik Tuma o sociologiji.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA bo zborovalo dne 21. januarja 1935 v šolskem poslopiju v Lescah s pričetkom ob 9. uri in s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev zborovanja. 2. Poročilo predsednika. 3. Poročilo blaginjskega. 4. Predavanje. 5. Slučajnosti. — Članstvo lahko pogleda v društveno blaginjsko knjigo pred zborovanjem od 8. do 9. ure pri tovarišu blaginjskega. Udeležba obvezna. — Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO V LITVIJI javlja v zvezi z vabilom v zadnji številki Učiteljskega tovariša še naslednje: Smučišča v okolici Polzevega so zdaj v takem stanju, da jih bodo veselili vsi izletniki. Če bi pa nenadne vremenske izpremembe za 26. t. m. onemogočile smuko, bomo tečaj odpovedali v dnevnem časopisu. Tako k tečaju kakor tudi k nedeljskemu izletu Gradišče-Obolno-Javorje vabimo tudi vse tovariše in tovarišice smučarje in smučarke iz ostalih krajev. Odbor.

= JUU SRESKO DRUŠTVO PRI SV. LENARTU v Slov. goricah bo zborovalo v sredo dne 23. januarja 1935. ob 9. uri na narodni šoli pri Sv. Lenartu v Slov. g. Na dnevnem redu bo predavanje g. prof. G. Šilaha iz Maribora: Uvod v novo didaktiko na osnovi problema učiteljeve priprave za pouk. Ostali dnevni red običajen. — Pričakuje se polnoštevilna udeležba. — Odbor.

Poročila:

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V GORNJEM GRADU je zborovalo dne 7. decembra 1934. v Ksaveriju.

Včlanjenih je 52, navzočih 42 t. t. 81%. 1. Pred zborovanjem se je tov. predsednik v toplih besedah spomnil blagopokojnega vladarja ter ga orisal predvsem kot junaka v vojni in v miru.

2. Tov. Hubert je predaval o dobrih in slabih straneh stare in nove šole ter se v svojem referatu zavzemal za nekako kompromisno pot. Njegovo predavanje je povzročilo živahno debato.

3. Sprejeti so bili soglasno sledeči predlogi:

a) Zadnja uredba o znižanju draginskih doklad naj se z novim finančnim zakonom ukine. Stanarino naj učiteljstvo prejema od banske uprave skupno z drugimi dohodki.

b) Prošnje za dovoljenje poučevanja na obrtnih in kmetijsko-nadaljevalnih šolah naj se zahtevajo samo tam, kjer je v enem kraju več kvalificiranih moči na razpolago.

c) Nujno je, v kulturno manj razvitih pokrajinah države uveljaviti, zakonito določeno šolsko obveznost in v to svrhu postaviti nove šole. V dravski banovini naj priskoči država vsaj z brezobrestnimi posojili na pomoč onim siromašnim občinam, ki morajo postaviti nove šole. Prekmurjski Slovenci naj dobe popolno gimnazijo v M. Soboti.

d) Proračun sekcije smo pripravljene odobriti, ko prejmemo še nekatera pojasnila glede izdatkov za »Učit. tovariša«, honorarja uredniku »Popotnika«, izdatkov za reprezentanco, upravne stroške in seje upravnega in nadzornega odbora. V bodoče naj sekcija v svrhu kritičnega sestavljanja novega proračuna predloži detajliran obračun za preteklo leto pravočasno vsem društvom.

e) Čitanke za narodne šole niso v skladu z novodobnimi zahtevami naše šole. Izdajo naj se pove na podlagi ankete, ki se naj razpiše v pedagoških in literarnih revijah.

f) Ker nekatere občine neredno izplačujejo anuitete za šole, naj finančna direkcija in banska uprava izdasta davčnim upravam nalog, da bodo sproti obveščale kraj. šol. odbore o občinskih dohodkih.

g) SSM naj izdaja aktualnejše in praktičnejše knjige ter naj pritegne k sodelovanju predvsem praktike iz narodnih šol.

h) Organizacija naj intenzivno pristopi k realizaciji reforme učiteljske izobrazbe v smislu sklepov letošnjega zasedanja JZUU.

4. Vrtnarski krožek naj se sestane pred februarjskim zborovanjem, da se pogovori o nadaljnjem delu.

A. Rozman, preds. Hudales Oskar, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V LJUTOMERU je zborovalo dne 12. dec. 1934. v Gor. Radgoni. Navzočih je bilo 90 članov.

Ker smo se sešli tokrat prvič po onem strašnem 9. oktobru, je bil začetek zborovanja posvečen spominu mrtvega kralja. Še enkrat smo se poklonili Njemu, dobremu očetu svojemu, prepričani, da bo ostal njegov duh naš tihi, narodni, mogočni vodnik...

Po 10 min. odmora se je zborovanje nadaljevalo. — Tov. predsednik je pozdravil nove člane. Voščil jim je dobrodošlico, prosil pa tovarišstva. — Vse najboljše je želel pa onim, ki so se poslovlili od nas.

Predaval je nato nadzornik tov. Karbaš o aktualnih zadevah na naših šolah. Izčrpno je govoril o delu v šoli, o tovarištvu, stalnosti, disciplinskem postopku, izvenšolskem delu, o šolskem upravitelju in šol. nadzorniku.

Obravnavali so se v naslednjem še dopisi. V zvezi z njimi se je sklenilo.

1. Naknadni proračun sekcije se sprejme. 2. Za »Socialni fond« se zbere enkratni znesek. Višino določi odbor.

3. Članarina za Slov. šol. matico naj se še nadalje pobira po poverjeniku.

Prihodnje zborovanje bo februarja v Radenci. Maurič, preds. Klemenčič Mara, taj.

Šematizem vsega učiteljstva kraljevine Jugoslavije urejen po banovinah in srezih

je izšel v zalogi

Jugoslovenskega učiteljskega združenja — Beograd, Kralja Milutina 66

in stane Din 10.—

Poleg šematizma so tudi vsa nevodila, potrebna učitelju pri službenem poslovanju. Naroča se z dopisom na gornji naslov, kateremu je priložiti gornji znesek v znakah in Din 1.— za poštnino. — Napišite svoj točen naslov, da ne bo pogršek pri dostavi

Vse šole nujno potrebujejo seznam vsega učiteljstva v državi

FR. P. ZAJEC
Izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, žčipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, foto-aparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

Novosti na knjižnem trgu

—k Tajna smrti. Ponatis predavanja Miljenka Vidovića, ki ga je imel v sarajevskem Narodnem pozorišču. Brošura obsega 28 strani. Avtor razglablja v etično zasnovanem predavanju o metempsihozi, spiritizmu in joga filozofiji. Zaključuje s Šilerjevo mislijo: »Smrti se bojiš? Hočeš vedno živeti? Potem živi v družbi.« Knjižica se naroča pri knjižarni »Uzgaatelj«, Sarajevo, kralja Aleksandra ulica 53, in stane 5 Din.

—k Mladostni spomini Jerneja Andrejke. (1850—1878). Uredil in izdal dr. Rudolf Andrejka. Te mladostne spomine, ki obsegajo življenjsko dobo prvih 23 let njegovega življenja, je spisal Jernej Andrejka, pisatelj »Slovenskih fantov«. Obsega 125 strani, stane 20 Din in se naroča pri izdajatelju, Ljubljana, Breg 20.

—k »Naš val« nas uvaja v radiofonijo, ki nas seznaja s programom ljubljanske, domačih in inozemskih postaj. »Naš val« je pa tudi bogato ilustrirani tednik, ki skrbi za naše ljudske odre. Do sedaj je izhajala ljubka narodna igra »Kmečki teater«, z današnjo številko pa je pričelo izhajati v »Našem valu« že drugo izvirno dramsko delo. Sedaj obeta še posebno prilogo »Kultura teles«. Mesečna naročnina znaša le 12 Din. Zahtevajte brezplačno na ogled en izvod. Pišite na naslov: Radijska revija »Naš val« — Ljubljana.

—k »Zborik«. Revija nove zborovske glasbe, ureja Zorko Prelovce, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. Letnik X., št. 6. Vsebinska glasbenega dela: C. Sedlbauer: »Ujedinjena domovina«, Z. Prelovce: »Slovo pod okencem«, moška zbor, J. M. Brnobič: »Jadna draga«, A. Jobst: »Pomladna«, mešana zbor. Vsebinska književnega dela: Pesem. f. Viktor Parma. O Zborih. (Radio predavanje.) Rubrike. Uprava prosi lepo naročnike, ki so zaostali za naročnino in vsa pevška društva, ki so pozabila, da niso plačala naročnin in prejeti notni material, da svoji obveznosti čimprej zadostijo. Poštno-čekovni račun »Zborov« je št. 12.134.

—k Glasbena revija »Zborik«, ki jo je letos že deseto leto izdajalo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani in jo je urejeval Zorko Prelovce, izide menda v decembru poslednjič, kajti izhajanje v prihodnjem letu zaradi težkega gmočnega položaja brez podpore je popolnoma izključeno. Društveni odbor bo za subvencijo potrkal na merodajnih mestih. Ako brez uspeha, je usoda »Zborov« zapčeta.

—k Zlati nauki o gnojenju. Učiteljstvo kmetijsko-nadaljevalnih šol se opozarja, da je izšla knjiga inž. Laha o gnojenju. Delce je primerno za uporabo v kmetijsko-nadaljevalnih šolah in v višji narodni šoli. Stane 2 Din in si jo zato lahko nabavi vsak učenec ali gojence. Naroča se pri šolskem upravitelstvu v Vodicah nad Ljubljano.

—k Axel Munthe: San Michele. Izdala Jugoslovenska knjižarna v Ljubljani — 1934. — Leposlovna knjižnica 18. — Cena kartoniranemu izvodu 85 Din, vezanemu 95 Din. Strani 450. — Prevedel Ludvik Klakočar. — Axel Munthe, telesni zdravnik švedske kraljice, je vstvaril s knjigo »San Michele« delo za katero so se zainteresirali mnogi narodi in je tudi knjiga prevedena že v mnoge evropske jezike. V tej knjigi, ki je pisatelj življenjepis, opisuje ljudi in živali. V svoji sodbi o ljudeh ima mnogo ironije, a potovanja, ki obsegajo do bršen del Evrope so opisana tako, da čitamo knjigo kot najzanimivejši roman. Izredna ljubezen pisatelja do živali, do rastlin in vse narave, ga dela najboljšega opisovalca teh bitij. S prevodom knjige »San Michele« smo dobili res krasno delo v slovenski prevodni literaturi. — Knjiga se dobi tudi v Učiteljski knjižarni.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinske, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

KATERA TOVARISICA

bi zamenjala službeno mesto ½ ure oddaljeno od žel. postaje, blizu mesta, za njeno, če mogoče tudi v bližini postaje. Naslov pove uprava.

Za pisarno!

Poslovne knjige z eno, dvema, tremi in štirimi kolonami, ameriški journali, salda conti, indeksi, nabavne knjižice, papir vseh vrst ter vse potrebščine za urade in pisarne nabavite najbolje in najceneje — v naših knjigarnah

UČITELJSKA TISKARNA • LJUBLJANA

registrovana zadruga z omejeno zavezo
Franciščanska ulica 6 — podružnica: Maribor, palača Banovinske hranilnice